

Advies herijking
Minimabeleid/Armoedebeleid 2015

Sociale Raad Aalten
Adviesraad voor sociaal domein
(voorheen WMO raad)

Gemeente
Aalten

Juli 2015

Inhoudsopgave

Paragraaf		pagina
1	Inleiding	3
<u>2</u>	<u>Bevindingen oriëntatie en adviezen</u>	3
2.1	Terugdringing van niet-gebruik regelingen	3
2.2	Hogere lasten voor burgers	4
2.3	Leenbijstand en schuldhulpverlening	5
2.4	Beschikbaarheid sociale huurwoningen	6
3	Samenvatting	6
4	Vervolgtraject	7

Leeswijzer

Dit advies waarin de sociale raad haar bevindingen heeft weergegeven, is als volgt opgebouwd.

Paragraaf 1: Het doel en de informatievoorziening waarop het advies is gebaseerd.

Paragraaf 2: Bevindingen van de oriëntatie en de adviezen van de sociale raad.

Paragraaf 3: De samenvattende conclusie en advies van de sociale raad op basis van paragraaf 2.

Paragraaf 4: De verwachte vervolgstappen.

1. Inleiding

In de tweede helft van 2015 staat de herijking van het minimabeleid/armoedebeleid op de agenda van de gemeente Aalten. Voor de herijking heeft het college van B&W op 24 april jl. de sociale raad om advies gevraagd over haar ervaringen en bevindingen met het huidige minimabeleid/armoedebeleid.

Om een goed advies te kunnen geven heeft de sociale raad zich breed georiënteerd. Leden van de sociale raad hebben zich door gesprekken laten informeren bij ouderenbonden, de VOA's, Humanitas, de diaconie van PKN en Chr Gereformeerde kerk, Caritas van de RK kerk, Riwis Zorg en Welzijn en Estinea.

O.b.v. van deze oriëntatie en haar eigen bevindingen heeft de sociale raad ter ondersteuning aan de herijking haar advies opgesteld en heeft daarbij de nota minimabeleid van 2010 als vertrekpunt genomen.

De sociale raad heeft voor 1 augustus a.s. haar advies aan het college van B&W uitgebracht.

2. Bevindingen oriëntatie en adviezen

2.1 Terugdringing van niet-gebruik regelingen

Deze paragraaf heeft betrekking op het onderdeel "Terugdringing niet-gebruik" van hoofdstuk 5.1 uit de nota van 2010

Citaat uit deze nota

Het niet-gebruik van regelingen is een landelijk probleem. Redenen voor niet-gebruik zijn o.a.:

- burgers zijn onvoldoende op de hoogte van de landelijke en gemeentelijke regelingen.
- men denkt geen recht te hebben op de regelingen.
- er is niet altijd behoefte aan deze regelingen.
- moeite met aanvragen (te ingewikkeld/bureaucratisch).
- er is sprake van schaamte.
- sprake van onvermogen (bijv. licht verstandelijke beperkingen of taal).

Bevindingen oriëntatie

Uit de oriëntatie is onvoldoende naar voren gekomen hoe groot het probleem van "niet-gebruik" is.

Verder is het bij de sociale raad niet bekend wat in evaluaties aan resultaat is vastgesteld.

Uit de gesprekken met een aantal organisaties is het volgende geconstateerd.

Bij Humanitas dat:

- Er een toename is van het aantal deelnemers voor ondersteuning in de financiële thuisadministratie. Opvallend is dat het aantal deelnemers met een inkomen van het minimumloon of hoger toeneemt. Door deze toename is de wens geuit om preventieve trainingen te organiseren om mensen te trainen in meer structuur in hun administratie en het beter leren omgaan met budget.
- Professionele organisaties door veranderde regelgeving (verschuiving van het inkomensdeel naar de gemeente) eerder naar Humanitas verwijzen. Het risico dat deze vrijwilligers organisatie overvraagd en daarmee overbelast raakt is reëel.
- Er behoefte is aan ondersteuning bij de invulling van formulieren. Voor veel mensen wordt dat als een probleem ervaren.

Bij Estinea dat:

- Het benoemen van een jeugdconsulent door de gemeente Aalten in het veld als een goede maatregel wordt ervaren.
- Het werken vanuit een ondersteuningsteam waarin diverse disciplines vertegenwoordigd zijn, goed functioneert en meer goede resultaten geeft.
- Op het gebied van voorlichting met name bij de groep die gebruik maakt van de WLZ er nog onvoldoende bekendheid is t.a.v. de effecten van de decentralisaties en de financiële gevolgen hiervan.
- De inschatting is dat de toeloop op de gemeentelijke regelingen zoals bijzondere bijstand de komende jaren sterk zou kunnen toenemen.

Bij de Diaconie en Caritas dat:

- Mensen alleen worden geholpen als de noodsituatie is ontstaan door overmacht. Eigen schuld gevallen worden niet geholpen tenzij er kinderen in het spel zijn.
- Door de Diaconie en Caritas wordt bij financiële problematiek Humanitas ingeschakeld. De Stadsbank wordt door Humanitas in voorkomende gevallen ingeschakeld.
- Opzet is om op korte termijn een diaconaal platform van alle Christelijke kerken in de gemeente Aalten op te richten.

Advies sociale raad

In het algemeen wordt de problematiek groter.

De raad bepleit een voortrekkersrol van de gemeente in:

- Meer publiciteit en het benadrukken bij organisaties voor grotere bekendheid over de mogelijkheden voor gebruik van regelingen.
- Een meer georganiseerde samenwerking met zowel professionele- als vrijwilligersorganisaties.
- Het preventief organiseren van trainingen voor meer structuur in administratie en beter omgaan met budget, zodat de toename van het aantal deelnemers dat gebruik maakt van ondersteuning beheersbaar blijft.
- Het organiseren van ondersteuning voor invulling van formulieren.

Aanvullende vraag

De sociale raad wil het college vragen wat het resultaat is uit de evaluaties van dit onderwerp. Als uit de evaluaties blijkt dat het probleem van “het terugdringen niet-gebruik” nog actueel is, dan pleit de sociale raad op een sterke inzet van de maatregelen. De sociale raad is n.a.v. haar oriëntatie van opvatting dat er door tijdig gebruik maken van regelingen een hoge preventieve werking uitgaat.

2.2 Hogere lasten voor burgers

Deze paragraaf heeft betrekking op een aantal onderdelen/kostensoorten van hoofdstuk 5 uit de nota van 2010.

Het betreft de onderdelen/kostensoorten:

- 5.2 Bijzondere bijstand
- 5.2.1 Eigen risico zorgverzekering en hogere eigen bijdragen
- 5.2.2 Wanbetalersregeling zorgverzekeringswet
- 5.3 Collectieve aanvullende zorgverzekering
- 5.4 Regeling chronisch zieken

Bevindingen oriëntatie

- Bij cliënten ontstaat door hogere lasten en/of meer eigen bijdragen financiële druk. Dit leidt er toe dat de cliënten niet meer meedoen of verder in financiële problemen komen. Bijvoorbeeld: voor een bewindvoerder moet maandelijks € 70.- of meer eigen bijdrage worden betaald.
- Door de overdracht van zorgtaken naar de gemeente worden er vaker eigen bijdragen gevraagd. De stapeling van eigen bijdragen veroorzaken zowel bij cliënten als niet-clieënten steeds meer financiële problemen.
- Er bestaat angst onder mensen over de ontwikkelingen van de zorg zowel t.a.v. de kosten als zorgverlening, die kan leiden tot stopzetting van zorgverlening.
  - **Praktijkvoorbeelden:**
    1. Een mevrouw die 8 uur zorg per maand ontving maar door de eigenbijdrage, dit op haar verzoek heeft verminderd naar 2 uur per maand. Vanuit de professional een onwenselijke keuze omdat haar zorgvragen niet in die 2 uur beantwoordt kunnen worden, maar vanuit de portemonnee begrijpelijk.

2. De praktijk laat zien dat er soms drastische keuzes gemaakt moeten worden om rond te komen. Iemand kiest voor begeleiding en de daarbij horende eigen bijdrage maar dan zijn dure (gedrag regulerende) begeleiding maar niet meer neemt i.v.m. de eigen bijdrage.
  3. Soms wordt een bezoek aan het ziekenhuis uitgesteld of zelfs afgebeeld om die zelfde reden
- Ondanks de hoeveelheid van regelingen of misschien zelfs daardoor vallen er op individueel niveau toch regelmatig mensen die om hulp vragen buiten de boot. Maatwerk door regelingen meer “in de geest dan naar de letter” te benaderen kan de oplossing bieden. Maatwerk dus om erger te voorkomen.
  - Een aantal voorbeelden van lasten verhogende maatregelen waarmee mensen met minima/armoede worden geconfronteerd:
    - Pensioenen die niet stijgen maar gelijk blijven en soms zelfs flink dalen. Bijvoorbeeld: Pensioenfonds metaal daling 7%!
    - Uniformering loonbegrip 1 januari 2013. Dit was een belastingmaatregel waardoor de gepensioneerden netto 4,5% minder pensioen ontvangen. Had te maken met de Zvw.
    - Afschaffing: Wtcg (daardoor 50% hogere eigenbijdrage aan het CAK) en Cer. De eigen bijdrage CAK is een veel gehoorde opmerking als het gaat om extra financiële druk. De sociale raad heeft op 18 maart 2014 over dit onderwerp al een ongevraagd advies aan het college gegeven. Het antwoord hierop van het college was helaas teleurstellend en heeft tot op heden geen verbetering gegeven. De sociale raad vraagt in de context van dit advies dit opnieuw te heroverwegen.
    - Verhoging eigen risico en premie ziektekostenverzekering.
    - Verplicht wettelijk eigen risico (25%!) aanschaf hoorapparaat.
    - Geen fiscale aftrek meer voor hulpmiddelen; zoals scootmobiel, brillen, rollator, rolstoel en noodzakelijke aanpassing aan de woning. De rollator en looprek vallen sinds 1 januari 2013 buiten het basispakket van de Zvw.
    - De huren, bij De Woonplaats, zijn de afgelopen jaren (2013 t/m 2015) met 9,8% gestegen.
    - Assurantiebelasting is per 1 januari 2013 van 9,7% gestegen van naar 21%!!!! Dus alle schadeverzekeringen zijn 11,3% duurder geworden.

Advies sociale raad:

Extra budget voor sociaal domein uit andere beschikbare budgetten.

Heroverweging van op 18 maart 2014 uitgebracht advies betreft afschaffing Wtcg.

Maatwerk waar mogelijk op basis van de individuele situatie. Dit kan door bij elke gemeentelijke regeling een hardheidsclausule op te nemen.

2.3 Leenbijstand en schuldhulpverlening

Deze paragraaf heeft betrekking op een aantal onderdelen/kostensoorten uit hoofdstuk 5 uit de nota van 2010. Het betreft de onderdelen/kostensoorten:

- 5.2.3 leenbijstand
- 5.6 Schuldhulpverlening
- 5.6.2 Problematiek leefgeld
- 5.6.3 Overige ontwikkelingen schuldhulpverlening

Bevindingen oriëntatie

Uit oriënterende gesprekken met diverse organisaties wordt geconstateerd dat het afschaffen van de witgoedregeling vaak tot problemen leidt. Er moet nu een lening met de stadsbank worden afgesloten

tegen 10 % rente. Door stapeling van andere kosten is dit vaak niet haalbaar.

Advies sociale raad:

Een goede regeling voor het vervangen van strikt noodzakelijke gebruiksgoederen die niet leidt tot een hogere schuldenlast.

2.4 Beschikbaarheid sociale huurwoningen

Deze paragraaf heeft betrekking op een aantal onderdelen/kostensoorten uit hoofdstuk 5 uit de nota van 2010. Het betreft de onderdelen/kostensoorten:

- **5.7 Jeugdparticipatiefonds**

Bevindingen oriëntatie

Door de Diaconie en Caritas wordt ervaren dat De Woonplaats geen sociale woningbouwvereniging meer is. Goedkope woningen worden verkocht. Als ze al niet worden verkocht dan wordt de huur drastisch verhoogd. Er is onvoldoende tot geen aanbod van lage huurwoningen.

De huren, bij De Woonplaats, zijn de afgelopen jaren (2013 t/m 2015) met 9,8% gestegen.

Door onvoldoende aanbod en te hoge huur is er vooral voor jongeren vrijwel geen mogelijkheden om zelfstandig te wonen.

Door één van de zorginstellingen wordt de situatie van kwetsbare jongeren geschetst.

Het betreft hier jongeren met een beperking van 18 – 23 jaar die zelfstandig willen wonen. De regelgeving belemmert dit echter.

Huurtoeslag is alleen mogelijk tot een huur van € 403,06. Hogere huur geeft geen huurtoeslag. (Deze regel is ook van toepassing voor jongeren zonder beperking.) Bovendien is er geen woningaanbod tot € 403,06 huur.

Door de regelgeving en het woningaanbod is zelfstandig wonen dus vrijwel onmogelijk.

De kwetsbare jongeren hebben meestal geen werk omdat het aanbod van ongeschoold werk er voor hun niet is. Zij hebben dus ook niet de mogelijkheid voldoende te verdienen om zonder huur toeslag zelfstandig te wonen. Wel is zelfstandig wonen vanuit de thuissituatie vaak gewenst.

Advies sociale raad:

De raad adviseert het college in gesprek te gaan met o.a. De Woonplaats en andere verhuurdersorganisaties om het woningaanbod met lage huren te vergroten en de mogelijkheid op huurtoeslag te verruimen. Speciaal voor de woonsituatie van kwetsbare jongeren.

3. Samenvatting

De budgetten zijn lager en de lasten voor de burgers worden hoger. Dit vraagt om een effectieve en efficiënte benadering om hulp waar nodig te organiseren. Door de vele organisaties en instellingen die in het veld opereren is een pro actieve regierol van de gemeente noodzakelijk. De samenwerking tussen partijen zal complementair moeten zijn, waar ruimte moet zijn voor maatwerk. Om erger te voorkomen is er behoefte aan meer preventieve maatregelen.

De sociale raad adviseert om bij de herijking van het minimabeleid met name de volgende punten aandacht te geven:

1. Terugdringen van niet-gebruik door voorlichting, preventie en samenwerking met organisaties.
2. Extra budget voor sociaal domein uit andere beschikbare budgetten.
3. Maatwerk in financiële regelingen mogelijk maken.
4. Goede regeling voor vervanging van strikt noodzakelijke gebruiksgoederen.
5. Aandacht voor de woonsituatie van kwetsbare jongeren.

4. Vervolgtraject

In de gesprekken die de sociale raad tijdens de oriëntatie heeft gevoerd is gebleken dat alle partijen zeer bereid zijn mee te denken in het inventariseren van behoeften en het meewerken aan oplossingen. Wel gebleken is dat er soms meer tijd nodig is om tot een nog betere inventarisatie te komen.

De sociale raad verwacht dat zij met dit advies bijdraagt aan een evenwichtige en zo rechtvaardig mogelijke ondersteuning voor de burgers van Aalten.

De sociale raad zal het op prijs stellen in het proces van deze beleidsontwikkeling betrokken te blijven.

Met belangstelling ziet de sociale raad uw reactie binnen de afgesproken termijn van 4 weken tegemoet.